

Відтворна здатність_корів_голштинської породи_в_умовах_безприв'язного
утримання

Ліскович Володимир Андрійович

к.с.-г.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

liskovychbnau@gmail.com

Вступ. Економічна ефективність виробництва молока в значній мірі залежить від інтенсивності відтворення стада, тривалості міжотельного періоду, генетичного потенціалу продуктивності і є одним із найвагоміших факторів оскільки він впливає як на розширення відтворення стада, так і на рентабельність галузі молочного скотарства.

Враховуючи відносно нетривалий період інтенсивного виробничого використання корів, щороку необхідно вводити в основне стадо від 35 до 40 % і більше високопродуктивних первісток, що неможливо за умови значного зниження рівня відтворення, виходу телят та їх збереження. Отримання недостатньої кількості ремонтного молодняку від цінних високопродуктивних корів змушує включати в групу для відтворення всіх наявних у господарстві телиць, що знижує ефективність селекційно-племінної роботи [1, с. 27, 2, с. 61, 3. с. 35. 4, с.10].

Ціль роботи. Дослідження відтворювальної здатності корів голштинської породи за умов безприв'язного боксового утримання.

Матеріали та методи. Дослідження проводили у 2022–2023 рр. на високопродуктивних коровах голштинської породи в умовах СТОВ «Агросвіт».

Корів на фермі утримували безприв'язно в боксах, за цілорічної однотипної годівлі збалансованими повнораціонними кормосумішами, процес доїння проводили в доїльній залі на установці «Паралель» фірми «De Laval». Відтворну здатність поголів'я тварин оцінювали за існуючими зоотехнічними методиками.

Результати та обговорення. Селекційно-племінна робота, проведена в господарстві, дозволяє комплектувати ферму підприємства тваринами з високою молочною продуктивністю. Проте її можна забезпечити лише за умови повноцінної однотипної годівлі, дотримання технології безприв'язного утримання худоби. За сучасної інтенсивної промислової технології виробництва молока здебільшого у корів спостерігаються гіподинамія, недостатня природна інсоляція, почастишали випадки стресової ситуації. В зв'язку з цим знижується молочна продуктивність високопродуктивних тварин порушується репродуктивна функція. Тому для інтенсивного ведення молочного скотарства необхідно змінювати підходи до організації відтворення тварин.

Відтворення продуктивної худоби розглядається як циклічний процес відновлення життя, безперервного розвитку тварин у тісній взаємодії із зовнішнім середовищем.

Організаційно відтворення є виробничим процесом і зумовлюється тривалістю процесу отримання приплоду його вирощування та підготовки телиць до умов майбутньої експлуатації.

Ефективність молочного скотарства в певній мірі залежить від інтенсивності стану відтворення стада, яке чутливо впливає на виробництво молока. Низька відтворна здатність корів є загально-важливою проблемою у сучасній галузі молочного скотарства.

Причиною репродуктивних порушень у тварин є комплекс взаємопов'язаних чинників, в основному зумовлені факторами середовища й залежать як від умов утримання, так і від організації комплексу зооветеринарних заходів.

До основних факторів, які стримують стан відтворення великої рогатої худоби, необхідно віднести безпліддя і яловість маточного поголів'я. З цієї причини господарство недоотримує певну кількість молодняку та продукції. Втрати у відтворенні худоби залишаються значними і щороку недоотримують приплід від 12–15 % маточного поголів'я.

Рівень оновлення стада відповідає інтенсивній технології виробництва молока. За результатами проведених досліджень, термін використання корів становить 2,5–3,0 лактації.

У господарстві високий показник оновлення стада який сягає 41,5–43 % , а також значимий показник вибуття корів за два роки коливається в межах 38,6 – 38,7 % , інакше кажучи 344–347 голів.

Аналіз одержаних результатів свідчить, що підприємство має можливість здійснювати розширене відтворення поголів'я корів за рахунок власних ресурсів.

Серед показників відтворення стада дуже важливим є тривалість сервіс-періоду корів, від якого, з одного боку, залежить загальний надій молока від корови за лактацію, а з другого – вихід телят. Середня тривалість сервіс-періоду у 2023 році складала 136 днів, що менше в порівнянні із 2022 роком на 3,9 %. Так, якщо у 2022 році на одно запліднення корови необхідно було здійснити 3,5 осіменіння, то у 2023 році – 3,4, або на 3,8 % менше.

Це підтверджується також показником заплідненості корів від першого осіменіння, які у 2022 і 2023 роках становив, відповідно 77,49 і 83,76 %.

Багаторазові не результативні осіменіння корів свідчать про їх безпліддя, тобто нездатність до відтворення.

Для ефективного ведення галузі скотарства необхідно визначити принципи вибракування корів. Найбільше вибраковують корів через інфекційні незаразні хвороби (55–60%).

Найбільшою мірою впливають на передчасне вибуття корів із стада такі причини як низька кваліфікація і технологічна дисципліна працівників; порушення годівлі й утримання тварин; індивідуальні особливості тварин.,

Основними причинами вибракування, особливо у високопродуктивному молочному стаді, є порушення репродуктивної функції–21–38 %, хвороби вимені–12–23 %, низька продуктивність–3– 13 %.

Серед інших можливих причин низької відтворної здатності корів–рівень гігієни, правильне застосування техніки штучного осіменіння, наявність

прогулянок, своєчасний запуск перед отеленням.

Запорукою формування високопродуктивних корів є висока інтенсивність росту ремонтних телиць на рівні 750–800 г середньодобового приросту. Чим більший середньодобовий приріст у телиць, тим вища продуктивність корів-первісток.

Отже, забезпеченість тварин кормами, інтенсивне використання бугаїв-плідників, оцінених за якістю нащадків, індивідуальний підбір із використанням замовних паруваль, якісне вирощування ремонтного молодняка, підготовка нетелей до розтелення з подальшою оцінкою їхнього потенціалу найголовніші елементи племінної роботи, які забезпечать генетичний прогрес у створенні високопродуктивних стад.

Терміни продуктивного довголіття молочних корів стають одним із основних критеріїв ефективності та прибуткового ведення молочного скотарства. За розрахунками: якщо середня тривалість використання корів буде меншою ніж 2,5 лактації, то корови–матері почнуть вибувати із стада раніше, ніж дадуть приплід їхні дочки.

Встановлено, що в середньому 26 % корів вибраковують у перші 60 днів лактації, ймовірно, через проблеми з отеленням. Тому, щоб не допустити вибуття або загибелі корів у цей період лактації, треба звести до мінімуму впродовж періоду розтелення аліментарні порушення за рахунок створення фізіологічно комфортних умов утримання й годівлі.

Висновки.

Досягнення оптимальної продуктивності корів при найменших затратах праці та матеріальних засобів є основною метою молочного скотарства. Оскільки без отелення корови неможлива секреція молока, нормальний стан відтворення стада є основою ефективного виробництва молока.

Пріоритетними напрямками підвищення економічної ефективності відтворювального процесу стада є: скорочення тривалості відтворювального циклу; оптимізації структури стада; зменшення кількості ялових корів для збільшення інтенсивності відбору телиць для ремонту й розширеного

відтворення продуктивної худоби; інтенсифікація вирощування ремонтних телиць; мінімізація витрат на вирощування молочних корів за рахунок раціонального використання виробничих ресурсів на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу.

Підвищення ефективності скотарства можливе за умови подальшого збільшення поголів'я худоби, підвищення її продуктивності, прискореного відтворення, профілактики безпліддя та яловості корів, збільшення виходу телят на 100 корів.

Список використаної літератури

1. Гончаренко І.В. Відтворна здатність молочних корів. К: Наукова думка, 2003. 26 с.
2. Колоша В. Організаційно–економічні заходи відтворення поголів'я великої рогатої худоби в сільськогосподарських підприємствах. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації, 2022. Випуск 3–4. С. 58–66.
3. Стельмашук А.М. Відтворення та інтенсифікація молочного скотарства в аграрних господарствах. Інновацій на економіка, 2014. №1. С. 32–38.
4. Шиян Н.І. Інтенсифікація виробництва як чинник підвищення показників ефективності скотарства. Економіка та управління АПК, 2021. №1. С. 7–13.